

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „

Pentru Românii și
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON Nr. 206.

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30.

INSERȚATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tariful
și învoială.

Manuscrisele nu se în-
napoiază.

La sate.

I.

În evoluția poporului nostru, atât în prezent cât și în trecut, se remarcă faptul, că noi nu avem orașe. Am fost și suntem un popor de săteni, un popor care se ocupă cu economia câmpului, locuind în sate. Abia în timpul mai rou ne-am așezat și prin orașe, îndeletnicindu-ne — în măsură mică în raport cu numărul nostru — cu industria și comerțul și cu alte ocupații orașanești.

Starea aceasta a urmat din dezvoltarea noastră istorică, asupra căreia nu vom să insistăm aici. Fapt e, că așezarea noastră la țară, pe sate și nu în cetăți și orașe, a fost în multe privințe determinativă asupra sorții noastre, asupra chiar a menținerii și salvării naționalității noastre, în mijlocul atâtor popoare, cari ne-au năpădit și dintre cari unele s-au așezat definitiv aici, în țările locuite de noi.

Satul, în diferență de orașul cu progres febril, păstrează tot ce e părintesc și strămoșesc. Satul e conservativ, ține la datine și tradiții și încât acceptează inovațiile, le acomodează caracterului său. Dar pe lângă aceste satul ține mai mult ca orașul la religiozitate, la limbă și naționalism și la morală.

Din aceste însușiri bune ale locuitorilor de la sate a urmat faptul constat, că satele au format în totdeauna puterea principală a popoarelor și adese ori baza de reînviere și de renoire a forțelor și a sentimentelor naționale.

Dacă acest adevăr s'a observat și constat la multe popoare, cu atât mai mult s'a validat și se va valida și în viitor la noi. Țăria noastră, ca popor, a rezidat la sate. Satele ne-au păstrat în cursul secolilor tot ce avem azi nobil și veritabil de la marii noștri străbuni: limba, legea, datine și însușiri stăvechi, toate acele proprietăți etnice, cari formează un popor, cu caracterul său propriu, deosebit de alte popoare. Satele cu locuitorii lor neași ne-au premenit și războaie în războaie sau slăbite prin trecerea nobililor

români în tabăra dușmană, în tabăra aceloră cu care s'au înfrățit având un traiu comun în cetăți și orașe.

Așa a fost în trecut, și până în prezent situația nu s-a schimbat. Și azi țăria și forța noastră rezidă în satele noastre, în acele cetăți neexpugnabile, unde străinismul nu și-a putut afla cuib și lăcaș, unde și ceea ce a străbătut din cosmopolitismul orașenesc, a trecut prin străcurătoarea conservatismului sănătos al poporului românesc.

Așa a fost în trecut — repet — dar întrebarea e, cum va fi în viitor? La aceasta trebuie să ne gândim și să punem de cu vreme bazele unei rezolviri sănătoase a problemei satelor noastre.

În timpul de față, timpul de prefaceri, de idei și reforme radicale, nici satele nu sunt ferite de felurite curente moderne, cări adeseori pot fi stricăcioase țăranilor noștri. Aceste le pot altera modul de gândire cuminte și cumpătat, îi pot seduce la dilerite nizuințe fantastice, cari le sunt stricăcioase și le pot provoca ruina, în loc să pună baza unei dezvoltări sănătoase, care să fie o continuare modernă a trecutului și corăspunzătoare cu firea adevărată a poporului.

La noi — afară de emigrarea la America — stricarea satelor nu a luat extensiune și afară de unele excepții, nu au putut prinde rădăcini nici ideile perverse și corare firii poporului nostru.

În alte țări și la alte popoare însă destrămarea satelor s'a început. Exemplul cel mai exlatant în privința aceasta ni-l dă Franța. Țăria poporului francez, de la marea revoluție încoace o formau satele, cu poporul lor inteligent, deștept și harnic. Franța era laudată ca patria micilor proprietari de la țară. Azi însă împrejurările s-au schimbat. Franța pe încetul nu va mai avea satele ei de odinioară, înfloritoare și cu mici proprietari țărani. S'a început străcurarea, trecerea pe încetul a populației satelor spre oraș, spre fabrici, spre industria minelor. Vestitele rezultate ale mării revoluții se nimicesc. În locul egalității, atât de favorabilă progresului, se

intronează contrarietatea păturilor sociale și libertatea face loc tot mai mult dependenței, înglodării în datorii...

La noi o deviere a satelor de la calea lor de dezvoltare corectă, națională și bazată pe continuitatea trecutului ar însemna o catastrofă.

De aceea să fim jaluzi de situația satelor noastre. Să grijim ca satele să nu apuce pe căi de degenerare. Cum să o facem aceasta, vom arăta în numărul viitor.

Despre legea electorală. În ședința comitatului Cianad, Návay s-a pronunțat și asupra legii electorale, zicând, că trebuie să nuzim a o schimbare în sens democratic. Apoi adăose, că sunt defectuoase cu deosebire acele dispoziții ale legii, cari fixează procedura electorală și prin cari se vor sporii abuzurile electorale de până acum.

Adevărat!

Chestia Silistrei. Bri s'a întunat din nou la Petersburg conferința ambasadiorilor. Se crede, că această ședință va fi definitivă, cu atât mai mult cu cât reprezentanții guvernului bulgar și român au părăsit Petersburgul. Futerile vor formula păreriile lor în chestia diferendului româno-bulgar, iar rezultatul va fi comunicat zelele acestora celor două guverne.

În telegramele din Petersburg se spune, că în tratativele dela Petersburg toți ambasadiorii au arătat dorința de a se ține seamă de cererile legitime ale României în chestia Silistrei. Hotărârile luate vor căpăta o formă mai consistentă la deschiderea negocierilor de pace pentru terminarea războiului balcanic.

Flota internațională din apele dela Antivari a primit ordin să blocheze docamdată țărnuțul mării dela Antivari până la gura râului Drina. Intre Puterile mari decurge actualmente un viu schimb de depeșe cu privire la propunerea Austro-Ungariei de a lua sub blocadă și porturile Dulcigno și Durazzo.

După știrile mai nouă regele Nichita și guvernul său s'ar arăta aplicați a renunța la asediul orașului Scutari în schimbul unei despăgubiri corăspunzătoare.

Alegerea dela Sasca.

Interview cu d-nul deputat Dr. Alexandru Vaida-Voevod.

— Fine. —

Braşov, 7 Aprilie.

Calvarul alegătorilor.

Alegerea dela Sasca ne-a dovedit din nou, că a fi alegător dietal în Ungaria înseamnă un adevărat martiraj. Amănuntele terorismului desfășurat la Sasca le cunoști îndeajuns din cele apărute prin ziare. Din momentul, când candidatul Dr. Aurel Vlad și-a terminat turneul, comunele au fost închise ermetice pentru bărbații de credere ai partidului nostru. Orice intervenție a fost zădărnice. Ai noștri erau oprți pe motiv că nu mai este permis a mai influența alegătorii. În schimb s-a deschis terenul larg de »prelucrare« pentru notarii, pretorii, inspectorii școlari, gendarmii, pădurarii și finanții, cari erau la lucru ziua și noaptea. Escortările la casa comunală, deținerile, perchezitiile și în cele din urmă amențele erau la ordinea zilei. »Motive« erau îndeajuns pe tema gunoaielor, a omidelor de pe pomi etc. Pentru a da acestor »prelucrări« întru câtva înfățișare legală s'a recurs chiar și la tipărirea unor afișe, în care cei-ce ar avea cutezanta a vota cu candidatul Dr. Vlad erau blăstămați. Cine a tipărit aceste afișe, unde s'au tipărit, nu știa nimeni. Ele se aflau însă numai în mâinile gendarmilor și pretorilor și serveau ca arme pentru a face în timpul nopții »perchezitiile domiciliare la preoți și țărani. În ce chip sălbatic se proceda la aceste perchezitiile o ilustrează în mod cum nu se poate mai elatant cazul alegătorului țăran-erou Tudor Nicola din Slatina, care a fost ridicat din pat din mijlocul familiei sale — nevasta cu 6 copilași — în noaptea de Duminecă spre Luni și dus desculț, cu capul descoperit și legat în lanțuri la primărie pentru a fi interogat. Cu toate aceste țăranul Tudor Nicola nu s'a lăsat înfricat și a votat cu Dr. Vlad. Un adevărat erou!

Amendele de 100, 200 cor., curgeau puvoiu peste capetele alegătorilor, iar dacă »prelucrarea« inchizițiilor era încoronată de succes, dispăreau ca prin minune omidele de pe pomii electorali maghiari, în consecință și pedepsele.

Un caz deosebit de caracteristic, desvâlit și de »Drapelul«, este terorismul desfășurat în cea mai puternică comună naționalistă a cercului Sasca, Cicova română, care numără 139 alegători, singura comună, care aparține cercului pretorial Orașului și care prin urmare nu a fost din vreme »prelucrată« de primpretorele Jamului și acum »deputat« al Saschei, Korkán. Aici ad-

ministrația, ținând cont de importanța acestei comune, care ar fi putut decide sorții alegerii în favorul candidatului Dr. Vlad, și-a concentrat toate apucăturile subminând așazicând din temelie toate condițiile unei administrații normale. Dacă această comună ar fi ținut laolaltă, ar fi reușit Dr. A. Vlad, pe lângă toate volnicile din celelalte comune, căci din cele 169 voturi ale comunei, a obținut Dr. Vlad abia 71, pentru Korkán a rupt administrația 51, vre-o 4 voturi a respins (tot ale lui Vlad) și 43 alegători nu s-au prezentat.

Situația de aici era particulară. Notarul Vrăbete, o fire violentă de natură patologică, era suspendat iar în locul lui a fost substituit un altul, care a fost tot dată designat să fie ales în locul celui suspendat. Ce era de făcut?! Fiind procedura disciplinară în curgere, nu se putea reintegra în post notarul suspendat. Notarul substituit însă conștient și ales în această comună, a simțit, că nu este în interesul lui să se prea expună la alegerea de deputat, căci înverșunând poporul în contra lui nu mai putea avea prospecte de a fi ales. Negreșit o problemă, great! Administrația însă și-a știut ajută. A substituit ad hoc, pe timpul alegerii pe un al treilea notar, și anume pe unul care fusese odinioară notar în comitatul Aradului și destituit acolo, iar ca să aibă ajutor potrivit, a instalat pe lângă el, tot pe timpul alegerii, pe notarul suspendat de mai înainte, în calitate de scriitor. Sub regimul acestora s'au comis în Cicova română apoi cele mai grozave sălbătăcii: refuzarea legitimațiilor, bătăi, exortarea din comună a deputaților, pedepsele cele fără sfârșit, etc. Tot acești notari au reținut în ziua alegerii pe alegătorii din Cicova la podul dela Sasca montană ca să nu poată veni la vctare.

Numai așa au putut rupe 51 voturi pentru Korkán și numai așa au lipsit dela votare 47 alegători, obținând Dr. Vlad numai 71 voturi, când toate — cu excepția persoanelor oficiale — erau să fie ale lui.

Cazul acestă cred că nu mai are lipsă de nici un comentari!

La plecarea alegătorilor din diferitele comune la Sasca în zorile zilei de alegere s'au comis deasemenea cele mai patentele abuzuri de către gendarmi. Căruțele cu alegătorii naționaliști au fost reținute pe diverse motive și mulți din acești alegători au trebuit să facă cu căruțele lor incunjurări de mai multe ceasuri pentru a ajunge la Sasca. Mulți dintre ei nici n'au mai

Matilda Seroa.

Ultima scrisoare.

C... mele.

Stimată doamnă! Sunt un îndrăzneț. Îndrăznesc să intrerup tăcerea lungă și mută; tăcerea și misterul cu care a fost învălit amorul trezit în inima mea de persoana d-tale. Dar nu mai pot ascunde acest mister în peptul meu. Trebuie să cunoști și d-ta chinurile grozave ce le-am suferit din seara aceea, când fără să știu am început să te iubesc. Voi să aflu, prin scrisoarea aceasta, întreaga poveste, despre care n'ai aflat până acumă nimic și pe care voi schița-o aici în liniamente generale.

Sunt îndrăzneț de sigur. Dar eu te-am iubit cu atâta patimă și gingășie, încât mi-am câștigat cel puțin dreptul ca să-ți spun totul. Fericirea și durerea, ce mi-ai cauzat, a fost atât de dulce și de chinuitoare, încât pot fi omise considerările și granițele sociale.

Cum vei pedepsi pe îndrăznețul, care a trecut imenzul abis și a cărui patimă a învins toate piedecile și obstacolele? Nu încerca să mă pedepsești pentru îndrăzneala mea. Nu încerca, căci e înzadar. Mai mult decât am suferit, nu voi putea suferi niciodată. Sufletul meu a bătut recordul durorii și nici d-ta n'ai fi în stare să mă-

rești această durere. Ascultă, mai bine, cu indulgență și răbdare povestea amorului și a suferințelor mele și dacă la început o vei afla de banală și îndrăzneată, în urmă îți va părea totuși destul de tristă.

Sunt tocmai doi ani de când te iubesc, stimată doamnă. Vestea frumuseții, grației irezistibile și mândriei d-tale neîntrecute au pătruns la urechile mele, stărnind curiozitatea mea juvenilă. Eram nerăbdător să te văd undeva și credeam, că vei fi mai puțin frumoasă și seducătoare decât se vorbea. Unele cuceriri, destul de grele, cari îmi treziseră conștiința, mă făceau să cred, că mândria d-tale nu va putea rezista tineretii mele. Scuză-mă, că am putut gândi astfel despre d-ta, sau nu mă scuza. Nici n'ai ce mi scuza, căci prostia mea și-a primit răsplată. Te-am văzut în sfârșit la unul din marile concerte aranjate de admiratorii lui Richard Wagner. Ai intrat în sală, când Brunhilda rostea ultimele cuvinte de jale. Regina din fruntea cununii de dame te-a luat lângă ea și astfel te-am putut privi lung, cu atenție, însemnându-mi fiecare trăsură a feței. Aveai în seara aceea un costum negru sculptor, în pâlărie două pene albe, prinse c'o agrafă de metal, iar pe piept îți atârna un șirag de perle mari. Mi-ai părut mai frumoasă, mai gingașă, mai mândră decât auzisem, și curajul mă părăsise în fața frumuseții și mândriei d-tale. După o oră ai părăsit sala; te-am ur-

mărit cu privirea până te-ai învălit în blana mare, neagră și te-ai urcat în trăsură. Murise Brunhilda și periseră cântările și muzica; singura muzică tristă, care mai trăia în sufletul și în inima mea, era sgomotul elegantului d-tale cupeu.

De câte ori, mai târziu, nu mai auziam la teatru, și nu vedeam nimic decât grația și frumuseța d-tale, urmăream gingașele d-tale mișcări și tresăream la jocul degetelor d-tale fine! De câte ori nu alergasem la poartă, ca să te văd încă odată, și totdeauna auziam acelaș sgomot, care-mi atârta și mai mult amorul. De câte ori nu te-am văzut la baluri. — murind de amor și gelozie, și totuși trăind numai de gelozie și amor? De câte ori nu te-am privit nopți întregi, zâmbind și dansând cu o grație atât de ideală, încât parcă nici n'ai fi atins parchetul. În câte rânduri nu te-am urmat, până când îmbrăcai mantia albă și până ce acel sgomot surd sfârșia iarăși visul unei nopți, dar... nu totdeauna, nu totdeauna. După unele festivități, la cari apăreai ca o zeiță învălită de mantia neștrăbătută a părului negru în care-ți străluceau cele trei brilate, după acele festivități, unde credeam, că ai observat admirația mea nebuună — ah, dar n'a fost așa! — după acele festivități urmăream cupoul d-tale de departe ca cel mai nenorocit, cel mai nefericit și cel mai disperat îndrăgostit, și mă opriam în fața ferestrei d-tale. Nu m'ai

observat, stimată doamnă, în acele nopți, când te apropii de fereastră, să lași perdelele? Nu, m'ai observat?

Nici n'ai observat, că te ador? Nu te am urmărit cu acea stăruință »carpică« oasă, care învinge toate piedecile? N'am fost în biserică, unde-ți plecai capul mândru pe mâinile fragede, iar eu ascuns după un stâlp ca un amoroș din vremurile apuse te priveam, scumpă madamă, tremurând, roșind și pălind? Nu te urmăream la pleumblări în toate diminețele prin grădinile ce incunjoară eternul oraș? N'ai observat, de câte ori te-am întâlnit pe căile umbroase, pe unde îți purtai pasul sigur și ritmic? Ochii d-tale mari și negri, cari ascund câte odată o melancolie adâncă, priveau cerul albastru, iar prin're buzele-ți roșii, întredeschise se zărea un șir de mărgăritare. Nu m'ai văzut nici odată? Nu te am urmat pretutindeni, unde te chema vr'o plăcere, vr'o datorie sau vr'un act de binefacere; n'am pătruns pretutindeni, învingând toate obstacolele și neținând cont nici de refuzări, nici de supărări și nici de înjosiri? Nu te ai mirat, că aflai în fiecare sală pe acest tânăr, care te sorbia cu privirile? N'ai observat prezența aceea în timp de doi ani aceea prezență, pe care o produce numai amorul, pe care o îndreptățeste patima, și toată lumea o scuza pentru amor; aceea prezență, care vorbește de dragoste și de o patimă irezistibilă n'ai înțeles-o în cei doi ani? N'ai văzut in-

cordarea cu care a răbdat acel tăcut adorator chinurile amorului nesățios, grozavele chinuri ale geloziei, nealinate de nime, chinurile patimei, care mă adusesse la nebulie; n'ai observat durerea adâncă, și atâtea modeste speranțe risipite? Încordarea de a înăbuși disperarea, de a nu mă spăria de dansa ca orice muritor, de a nu cădea înaintea d-tale în genunchii sau a fugi și a-mi curma viața c'un glonte, toate aceste lupte sufletești, pe cari lumea nu le vede, dar pe cari le înțeleg toate femeile, numai d-ta, da, numai d-ta nu le-ai văzut? N'a trezit mila d-tale acoia duror ascunsă, care mi-a răpit mințile și viața, mi-a ruinat tinereța și sănătatea, mi a umplut inima cu amar?

O țigăr, pe care l-a trimis Dumnezeu pe pământ, ca să vadă ochii muritorilor iccoana frumuseții, o ființă sublimă cu ochii fermecători și cu zâmbet răpitor, n'ai știut nimic! — Te-am însoțit cu propria-ți umbră; n'ai văzut însă nici pe bărbat nici neagra-i umbră. Te-am urmărit cu privirile mele, în care se reflecta tot »Eu-« meu, toată patima mea, priviri cari ar fi încălzit și ar fi mișcat și o statuă. Dta însă nu ți-ai ridicat ochii; Te-am iubit, Mario, cum poate n'a fost iubită femeie pe lume și dta n'ai știut. Nul Nu te-ai înjosit, să mă urăști sau să mă disprețuești. Nu ți am trezit nici un sentiment și nu ți-am lăsat nici o impresie. Ți-am fost indiferent. Poate nici nu m'ai văzut nici odată; sau dacă m'ai văzut, m'ai

putut pătrunde în ziua alegerii în Sasca din cauza gendarmilor, fiind nevoiți a pribegi toată ziua amărâți pe drumurile țării.

drept constituțional...

După toate aceste pare aproape de necrezut scena următoare de un rar cinism, care s'a petrecut la deschiderea actului electoral:

Era la orele 8^{1/2}, dimineața în ziua alegerii. Președintele electoral, Talajdi, a eșit în fața localului de votare și adresându-se celor prezenți cu cuvintele «Stimați alegători» a îndrăgăț câteva cuvinte despre «dreptul constituțional al cetățenilor de-a alege după convingerea lor liberă pe deputatul lor».

De față la vorbire erau doi primpretori, 6 notari, trei bărbați de încredere și un singur alegător. Al doilea din Sasca Dr. Gropșan. Alegătorii, pe cari îi privia aceasta vorbire, nu erau niciși, căci partidul lui Korkán benchețuă prin crășmele orășului, iar alegătorii noștri stăteau deparie înapoi într-o străduță îngustă, expuși vântului gheșos și incunju-rați de cordoanele gendarmilor!

Intre alegători.

Stând în ziua alegerii în mijlocul alegătorilor naționaliști am fost martorul multor scene revoltătoare dar și îndușoțoare. Alegătorii noștri, trecuți prin atâtea purgatorii, au dat dovadă de eroism și de răbdare îndelungată, poate prea îndelungată.

Alegătorii noștri țărani din Bănat mi-au impus. N'a fost nevoie de multă vorbă, ca să câștigăm pe cei peste 500 alegători — țărani pentru Dr. Vlad. Țărani noștri bănațeni, oameni frumoși, chipoși, bine îmbrăcați și bine situați, s'au dus în focul luptei electorale cu voința puternică și neclintită, de a scoate ales pe acel bărbat, de-a cărui sentimente și destoinicie s'au convins în decursul turneului său electoral și din scrisorile ziarelor naționale pe cari le găsești în număr mare prin fiecare comună.

Neclintii, cum le-a fost și convingerea, alegătorii noștri au așteptat cu răbdare, până ce le-a venit rândul și au suportat toate imbrâncelile cu patul puștilor din partea gendarmilor. Tras la răspundere un astfel de gendarm pentru loviturile cu patul puștilor, și apostrofându-l pentru purtarea sa față de țărani români, fiind doar și el născut din părinți țărani, «păzitorul legii» a răspuns cu un rar cinism, că *lor le este permis totul în cercurile naționale*. Cu alte cuvinte zis noi naționalitățile din Ungaria suntem declarate de «vogelfreie», adică un fel de proscrisi!

Fericită patrie!

Rezultatul nefavorabil al alegerii a deprimat întrucâtva pe alegătorii noștri. Dar nici nu mă mir. Cu toate acestea sunt convins, că la o viitoare alegere toți cei cari au votat de astădată pentru candidatul naționalist vor sta, cu toate pedepsele dictate și cari vor mai urma, în tabăra noastră!

Stând de vorbă cu unul dintre alegători, acesta a exclamat cu amărăciune: D-le, doi din feciorii mei sunt soldați. Eu deasemenea am servit împăratului... ceace se întâmplă însă cu noi acum, e cea mai mare ticloșie și rușine. Mai bun traiu au vitele noastre, decât noi... E rău de tot, va trebui să ne căutăm altundeva fericirea...

disconsiderat. Ura e un sentiment, antipatia un instinct, supărarea o impresie. Dar ura, antipatia și supărarea mișcă sufletul și nervii. Pe mine nici nu m'ai urât, nu ți-am fost nici antipatic, nici nu te-am supărat; n'am fost nimic.

De aceea, stimată doamnă, nu te mai iubesc. S'au stins toate sentimentele mele și nu te mai iubesc. Parcă aș fi unul, care a dus o povară grea pe o cale îndepărtată. Într-o zi însă i-a căzut povara și el își poate urma neșupărat drumul. Deodată îl cuprinde o tristetă cumplită, căci povara îl era foarte scumpă; ea l'apăsase, dar îi dădea putere și energie, de a suporta greutatea. Acum e liber, dar slab și amărât. Nu te mai iubesc, Mario, și gândul acesta mă zdrobește. Patima susținută de visurile și dorurile mele, pe care n'a ușurat-o nici odăuna un zămbet, o lacrimă sau o privire de a d-tale, am păstrat-o ca o comară prețioasă în inima mea. Despre această patimă nu ți-am vorbit niciodată și nu ți-am descris-o în nici o scrisoare. Această patimă, pe care n'ai observat-o, n'ai trezit-o, s'a mistuit singură. Izvoarele sentimentelor mele au secat cu vremea și rana adâncă din inimă a dispărut. Zilele se strecurau, fără să schimbe frumusețea și indiferența d-tale, dar patima mea au potolit-o. Fiecare desamăgire a visurilor nebune și a speranții mele mă arunca într-un delir, care se schimba în slăbiciune, iar patima mea scădea. Fără să observ, să desprindea în fiecare zi câte un fir din tortul lacrimilor și

Am căutat să-l aduc la gânduri mai bune pe țărânul amărât și i-am adus aminte de jurământul făcut pe steagul împăratului, care trebuie ținut. La aceste mi-a observat un alt țărân: Ai dreptate d-le. Trebuie să fimem cu împăratul, căci e bătrân, iar Sârbi din vecinătate vreau să-i ia o bucată de țară. Aceasta ar fi rău, rău de tot, tocmai pentru noi Bănățeni...

De pe granița apropiată a Sârbiei venea un vânt gheșos, care făcu să ne strângem hainele de pe noi...

Concluzii.

Dacă cu toate aceste — încheiă d-l deputat Vaida convorbirea noastră — s'au dat 538 voturi pentru Dr. Vlad, aceasta dovedește, că hotărârea dărză a țărânului nostru bănațean este mai puternică, decât toate apucăturile și sălbătăciile administrației. Cel ce va ținea cont de tot ce au suportat și vor mai trebui să suporte acești alegători, nu poate spune că alegătorii din Sasca ar fi lipsiți de curaj eroic și de o conștiință puternică.

De relevat ar fi însă alte mizerii interne, dureroase, cari bântuie în mijlocul poporului nostru bănațean: sistemul de unul și doi copii, care s'a incubat și între țărani noștri, unele obiceiuri bisericesti condamnabile, cari produc o apariție aparte în raportul poporului cu preoții săi, înstrăinarea poporului de învățătorii săi, cari au devenit unele în mâinile stăpânirii — apariții, cari trebuie să ne pună pe gânduri. Să sperăm însă că geniul bun al neamului și cei chemați din fruntea afacerii noastre, intelectuali și forurile superioare bisericesti, înțelegând munca lor anevoioasă de luminare, vor împedeca lăfșirea răului.

Simțind că am abuzat deja prea mult de amabilitatea d-lui deputat i-am mulțumit pentru prețioasa convorbire și înainte de-a pleca l'am mai întrebat, că ce atitudine va lua partidul nostru față de cele petrecute la Sasca.

Vom căuta să facem lumină — îmi răspunde d-l Vaida. — Precum vezi, presa străină a început să ne dea o atențiune tot mai mare.

In consecință vom plasa durerile noastre prin zierele streinătății. Vom informa pe Scotus Viator și pe alți bărbați ai streinătății cu tragere de inimă față de chestiunile noastre. In cazul când scrierile noastre vor fi combătute sau chiar desmișchite din oficiile guvernului, vom cere trimiteră unei comisii mixte de ziariști vienezi, maghiari și români la Sasca, ca să se convingă în persoană de adevărul celor susținute de noi. Se poate însă că guvernul din motive binecuvântate să treacă la ordinea zilei peste cele

durerilor mele, și din zi în zi tot mai mult scădea acest tort magic. De multe ori m'am gândit: Amorul acesta mă mistue, mă omoară, dar acum s'a întâmplat contrarul. S'a mistuit amorul singur, căci a lipsit oleul, care să fi nutrit flacăra, oleul bunătății și milei d-tale.

Nu te mai iubesc Mario. Sunt o bosit; n'am nici o dorință și nici o speranță. Nu mai iubesc! Sentimentele mele s'au stins, inima și ochii mei au plâns toate lacrimile, ce le-au avut, însuflețirea a murit și eu nu te mai iubesc. Te văd, și văd că ești o femeie frumoasă, dar ochii și zimbrea d-tale nu mai trezește în mine nici un sentiment. Când vii nu mă mai cutremur, zămbetul, vocea și tăcerea nu mă mișcă, când pleci, nu te urmez. Viața d-tale pe care o legasem singur de a mea am lăsat-o, să mă părăsească, fără s'o opresc. Sunt adânc intristat, dar nu mai sufer. Inima mea s'a ofilit, nu mai săngerează. Nu te mai iubesc, Mario. Ai lăsat să treacă pe lângă d-ta un amor adânc, puternic, fără să-l observi și să fi mișcată de el. A trebuit însă să știi și eu a trebuit să ți spun toate acestea. Totul e curios și dureros și poate-ți voi cauza dureri, dar a trebuit să ți scriu, a trebuit să-ți încredințez o singură dată amorul și durerile mele, acum când totul a trecut și nu mai poți face nimic pentru mine, ca să-mi trezești amorul, care a trăit și a murit pentru d-ta.

Andrea Lieli.

Traducere de Liviu S. Silvescu.

apărute, precum s'a întâmplat aceasta și în trecut.

Alegerea lui Korkán nu o vom protesta, căci ar fi zădărnica muncă și cheltuială după cele pățite în trecut. Vom interzela însă în cameră și vom desfășura acolo toate cele petrecute. La o eventuală încercare de reluare a «trativelor de pace» din partea guvernului vom ținea — de sine înțeles — cont de evenimentele dela Sasca. Am dispus, să se facă o statistică documentată a tuturor cazurilor de corupțiune și persecuțiune, cari s'au săvârșit și se vor mai comite față de alegătorii din Sasca, ca să avem la îndemână un arsenal cât mai bogat de fapte și mărturii. Deocamdată atata!

vb.

Nota în interviul publicat în n-rul trecut s'a strecurat o eroare. Foala vieneză, care a solicitat d-lui Dr. Vaida un raport despre alegerea din Sasca, nu este zarul «Ost-deutsche Rundschau», ci marea revistă vieneză «Oesterreichische Rundschau».

Politica externă a Germaniei.

Esopozeul cancelarului Germaniei.

In ședința de alaltieri după amiază a «Reichstag»-ului german au fost depuse *noile proiecte militare germane*. Cu acest prilej cancelarul *Bellman Hallweg*, după ce a relevat necesitatea de-a se lăta forțele militare spre a asigura viitorul Germaniei, a făcut următoarele declarațiuni importante cu privire la situația internațională:

Putem, a zis oratorul, să avem deplină încredere în capacitatea și vitejia armatei noastre, dar ne este oare îngăduit luxul de a renunța la zeci de mii de soldați instruiți, pe cari i-am putea avea, dar pe cari nu îi incorporăm? Nu va izbucni nici un războiu în Europa, în care să nu fim amestecați, cine va purta răspunderea dacă în lupta pe viață și pe moarte nu vom fi tot atât de puternici cum am fi putut fi? Acest învățământ se desprinde din războiul balcanic. Deși toate puterile s'au străduit să localizeze războiul și deși nici o mare putere n'a voit să participe la modificările teritoriale din Balcani, a existat mult timp o tensiune, care a silit Rusia și Austro-Ungaria să ia măsuri militare extraordinare. Nu vreau să spun, că un războiu era iminent, dar a trebuit în repetite rânduri întreaga responsabilitate a cabinetelor interesate în prima linie spre a deslega diferendele și ciocnirile de interes cu caracter acut ce puteau da naștere unei eșeri

Chestia Păcii.

Oratorul relevă eforturile mediatorilor și declară că Germania se asociază cu bucurie la mulțumirile Europei față de d. Grey și ceea ce a atârnat mult timp asupra noastră. Răspunsul s'ator balcanice sosit alaltieri se cercetează acum de puteri și mai abțin astăzi de a face aprecieri asupra lui precum și față de rezistența provocată de Munteșegruul. Ceea ce comportă întâi este ca cooperarea marilor puteri să continue. Toate, în afară de Rusia, care a aprobat însă măsurile hotărâte, participă la manifestățiunea navală. Hotărârile luate la Londra trebuiesc executate cât mai repede și mai energic.

Teama de complicațiuni.

In acest caz și chestiile, cari n'eu primit încă o soluțiune vor fi transate în mod pacific dar precauțiunea observată în negocierile din Londra, atitudinea marilor puteri, a părților beligerante, arată vădit că evenimentele balcanice pot nu numai să atingă dar chiar să turbure relațiile dintre marile puteri. Delimitarea Albaniei este chestia, care a provocat până acum un conflict de interes între puteri. Este hotărât pentru viitor faptul că în locul Turciei europene ducând o viață pasivă, avem câteva state manifestând o vitalitate extraordinară. Avem cu toții interes mare ca această vitalitate să se manifeste într-o muncă pacifică și ca statele balcanice să se îndrumeze spre o epocă de nouă înflorire economică și culturală în bune legături cu statele vecine și cu totalitatea statelor euro-

pe. In acest caz statele balcanice vor fi un element de progres și de pace europeană. Totuși, dacă o configurațiune europeană s'ar produce, în care Slavii și Germanii să fie în luptă, faptul că în sistemul de contrabalansare local ocupat până atunci de Turcia europeană va fi, ocupat de statele sud-slave, trebuie luat în serioasă considerare.

Relațiile cu Rusia.

De când am venit la putere am socotit ca o datorie să întretin cu cabinetul rus legături cordiale de încredere deplină. Nu cunosc contraste de interes între noi și Rusia. Germania și Rusia pot lucra la propășirea economică și culturală fără a se stăneni reciproc. Rasele slavă și germanică nu pot aduce un războiu între noi și Rusia și nici noi și nici actualii cameni la putere în Rusia nu-l vor provoca. Curentele panslaviste însă au fost puternic susținute de victoria slavilor balcanici și aceasta a provocat tensiunile din iarna trecută între noi și Austro-Ungaria. Cu aliați credincioși ai Austro-Ungariei căutam să împiedicăm această tensiune dincolo de mediațiunea diplomatică.

Relațiunile cu Franța.

Relațiunile noastre cu Franța sunt bune. Am motive să cred că guvernul francez actual voiește să trăiască cu noi în vecinătate pacifică. Totuși trebuie ținut seamă de puterea opiniei publice franceze, care ține seama de înfrângerea turcilor și escomptează dinainte alipirea statelor balcanice de tripla înțelegere, îndreptându-și privirile asupra Alsaciei și Lorenei.

Tripla alianță

Atribui o mare valoare garanțiilor de pace fermate de strânsa noastră alianță cu Austro-Ungaria și Italia. In această convingere am reînnoit tripla alianță care este mai puternică ca ori când (Aplauze). Tripla alianță nu slujește numai pe aliați, dar lumea întreagă. Totuși Germania trebuie să fie gata și să se aștepte a-și apăra existența contra a două fronturi.

Vorbind despre proiectul desvoltat de d. Churchill în Camera comunelor, ca Germania și Anglia să suspende pe un an armamentul naval, ministrul spune: vom aștepta ca guvernul englez să facă o propunere concretă în acest sens; ori cum sugestiunea engleză înseamnă un mare progres.

Discursul a fost primit cu mari aplauze de o însemnată majoritate și cu fluerături de socialiști.

Ministrul de război a expus apoi necesitatea militară a proiectului de lege, care nu urmărește alt scop de cât garantarea păcii.

Actuale.

— Restringerea libertății presei. —
— Clasa istorică osândită — Munca culturală a Slovacilor. —

Am dat știrea, că guvernul Lukács vrea să reducă libertatea presei. Știrea s'a desmișchit, dar acum se afirmă din nou, că în ministerul de justiție se lucrează la proiectul de reformă a presei. Zierele reproduc și unele detaiuri din proiect. Va fi un nou paragraf, numit «paragraful de rectificarea», în sensul căruia zierele vor fi obligate a publica în întregime și gratuit rectificarea trimisă din partea interesată. Cauțiunea ziarelor politice se va urca considerabil și se va recere cauțiune și de la revistele, cari nu se ocupă cu politica. Cauțiunea va trebui depusă în număr, după care zierele vor primi interese de 5%.

Intre dispozițiile penale va fi un paragraf, conform căruia autorii publicațiilor pot fi pedepsiți nu numai cu temniță și amendă pecuniară, ci și cu d-săunare. Desăunarea o va stabili tribunalul și în caz de lipsă se va lua din cauțiunea ziarului.

Dreptul de vânzare și răspândire pe strade a ziarelor, colportajul, se va ținea exclusiv de sfera de acțiune a ministerului de interne.

Trăiască țara libertății — Ungaria!

In comitetul permanent al comitatului Ciomad, fiind la ordinea zilei adresa comitatului Pojon în chestia stătuicării administrației, a luat cuvântul Návay, fostul vice-prezident al camerei și a pronunțat o sentință osânditoare asupra așanumitei clase istorice, adică asupra urmașilor nemeșilor de odinioară, cari dețin și azi oficiile publice, îndeosebi în comitate.

Návay a declarat, că nu află de potrivită situația actuală pentru realizarea reformei, dar altcum — a zis el — e afară de ori ce îndoială, că este necesară stătuicarea comitatelor pentru că așa numita clasă de mijloc istorică, care deține administrația comitatenză, nu este capabilă a corăspunde misiunii sale istorice.

E cam curios — a zis mai departe Návay — că eu vorbesc contra clasei mele, dar așa este, căci clasa aceasta n'a erezît decât îngâmfarea goală, fără însușiri distincte de caracter și spirituale, și în general nu e aptă pentru conducere, deoarece nu a progresat cu spiritul timpului și-i lipsește capacitatea intelectuală necesară la conducere.

Iată adevărul mărturisit de un bărbat din clasa istorică. Dar ca să fie și satiră la mijloc, s'a întâmplat, că tot în ședința aceasta s'a ridicat un jidan să apere orgoliul atecat al gentryilor, protofisicalul Dózsa, un ungur din viața lui Israel... Sermanii gentry-i, ce au ajuns!

In fiecare primăvară apar în zierele slovace concurse de premii de câte 100—300 de dolari, publicate de «Societatea slovacă națională» din America, care își are sediul în Braddock. Anul acesta sunt publicate premii pentru pictori, scriitori și studenți slovaci. Pentru dobândirea premiilor se cer următoarele lucrări, cu termenul până în August: pictură în oleu cu motive din viața slovacă, sau din ținuturile slovace; istoria slovacă pentru tinerime; o piesă teatrală (comedie) în 1—2 acte, din viața slovacă și un imn pentru scopurile Societății. Este un premiu pentru studenți, care se poate dobândi cu o lucrare potrivită studenților sau o traducere și pe lângă aceasta se recere un atestat, prin care să se dovedească cu iscălitura vre-unui fruntaș cunoscut, că respectivul școlar are sentimente slovace bune. Numele celor premiați nu se publică, din motive ușor de înțeles.

In fiecare an se împart între Slovaci multe astfel de premii, pentru i. curajarea artelor, științei și literaturii slovace.

Astfel lucrează alte popoare oprimăte, de la cari am putea lua exemplu și noi.

Să înțelegem, că zierele maghiare sunt infuriate pentru astfel de lucruri, dar aceasta nu împedează pe slovaci în nizuința lor de a-și promova pe toate căile și cu toate mijloacele cultura lor națională.

Lupta Românilor bucovineni pentru apărarea limbii.

Cernăuți, la 5 Aprilie 1913.

Tot în materia aceasta am primit dela un alt corespondent al nostru un articol mai lung, scris cu multă durere pentru soartea fraților noștri bucovineni, din care reținem următoarele:

Ajung însă oare două adunări ținute până acum în chestia apărării limbii românești, la cari au participat câteva zeci de Români, ca să dea lumii dovadă, că suntem nemulțumiți, cu ceea ce se petrece la diregătorii? Vor împiedeca aceste adunări repetarea altor cazuri sau vor în demna și pe alți avocați români să urmeze exemplul demn de toată lauda a neînfricatului avocat Scalat?

Am trebui să ne mișcăm toți și de pretutindeni. să ne strângem rândurile și să înfruntăm cu energia virtuților noastre strămoșești îndrăznelile nechibzuite ale Germanilor asupritori și ignoranți. Prin adunări mari și numeroase să stăruim ca să pătrundă până în cel mai adânc cătun glasul chemării și datoriei noastre. Fiecare Român, dela vâldică până la opincă, trebuie să-și cunoască drepturile sale, pe cari să le apere cu sângele și viața sa.

S-a spus în atâtea rânduri, că Bucovina trebuie păstrată pentru România. Nu voim însă ca Românii bucovineni să fie niște iobagi ai apucăturilor streine, ci domni și egali îndreptățiți, în țara lor. Datoria noastră și a generațiilor ce vin e, ca Bucovina să fie românească și numai românească.

Liviu S. Silvescu.

Din România.

Inmormântarea lui Gh. Gr. Cantacuzino.

Un imens public din toate clasele sociale a ținut să-și manifeste dragostea pentru ilustrul dispărut. Gh. Gr. Cantacuzino, ale cărui osăminte au fost așezate spre odihnă vecinică Luni după prânz Stradele, pe cari avea să treacă cortegiul funebru, au fost tixite de lume.

După ora 1 au început să sosească la locuința defunctului persoanele oficiale, notabilitățile, delegații din provincie etc. Regele era reprezentat prin doi aghiotanți regali. La orele 2^{1/2}, au sosit AA. LL. RR. principii Ferdinand și Carol, cari au luat loc în dreapta catafalcului, alături de membrii guvernului și ai corpului diplomatic.

Imediat după sosirea AA. LL. RR. s-a început stujba religioasă de către I. P. S. Sa mitropolitul primit asistat de P. S. Sa episcopul Nifon, P. S. Sa arhierul Partolomeu Stănescu și vre-o 20 preoți. După terminarea serviciului religios, dl. T. Maiorescu a ținut un discurs în numele senatului și dl. Cantacuzino-Pascanu în numele adunării deputaților. Au mai vorbit dnii Barbu Delavrancea, I. Lahovari, D. Greceanu în numele Moldovenilor, Luca Elefterescu în numele Prahovenilor și Dr. Obreja în numele »Crucei Roșii«.

Terminându-se discursurile, principiile m-ștenitor și principiile Carol au părăsit palatul defunctului, iar sicriul de bronz a fost ridicat de pe catafalca de frunții partidului și transportat până în stradă, unde aștepta carul mortuar. Pe spatele carului, care ducea spre locul de odihnă osemintele defunctului, a fost atârnată coroana oferită de M. Sa Regele, pe a cărei panglică erau tipărite cuvintele: »Regele lui Gh. Gr. Cantacuzino, recunoscutăre amintire«. O mulțime de coroane au fost depuse de către diferitele cluburi din țară, iar 20 de ofițeri duceau cele 7 perini cu decorațiunile, pe cari le avusesse defunctul. Onorurile militare au fost date de către trupele din întreaga garnizoană, decedatul fiind decorat cu cele mai înalte ordine naționale și străine.

Ajunzând cortegiul la cimiterul Bellu, sicriul a fost ridicat și depus în splendidul cavou al familiei Cantacuzino. O baterie din reg. 2 de artilerie a tras 3 salve, în timp ce mitropolitul primit pronunța a-upra cosciugului sacramentalele cuvinte: »Vecinica lui pomnăire«.

Soc. albano română.

Alaltieri a avut loc în București ședința de constituire a societății albano-române, al cărei scop este: Combaterea pe căi civilizate a spiritului reacționar, șovinist, ce-l scoatește dăunător statului Albaniei și stabilirea raporturilor de concordie și bună înțelegere între poporul aromân și cel albanez, în vederea unei conlucrări eventuale statornice, bazate pe respectarea reciprocă a ființei lor naționale în Albania. Societatea albano-română râvnește să aprindă candelă civilizației moderne pe pământul Albaniei și are dorința ca statul Albaniei să se deosebească, spre cinstea lui, de toate statele balcanice, cari până acum și-au făcut o tristă reputație prin șovinismul lor, persecutând cu ori-ce preț naționalitatea română și pe cea albaneză.

Ședința a fost prezidată de d-nul Dr. Shunda, care a declarat între altele: »Inițiatorii acestei societăți gândesc să dea puțința tineretului albano-român să-și cultive cât mai mult mintea și inima și să-și manifeste cât mai liber personalitatea, încurajând ori-ce talent, ori-ce nizuință cinstită, folositoare sieși și neamului nostru. Acesta-i terenul spre a se organiza o conștiință națională luminoasă. Ținem să se știe aceasta, spre a fi deosebiți de spiritul oligarhic și arbitrar, ce s'a încuibat din nenorocire, în unele așezăminte ale aromânilor. Contribuind la formarea unor buni aromâni și la organizarea lor, Societatea albano-română este convinsă, că înteste la triumful dreptății și al binelui în Albania nouă, constituțională, europeană. Ori-ce bun albanez nu poate să fie decât binevenit și îmbrățișat frățeste în sânul societății albano-române«.

La propunerea avocatului Ceaco Georges din Constantinopol, care încă a asistat la această ședință, s'a votat o rezoluție, în care se spune că Alba-

no-românii să lupte pentru admiterea limbii române ca limbă oficială în nou stat al Albaniei, dat fiind stadiul foarte înapoiat de dezvoltare, în care se găsește limba albaneză.

Adunarea a votat apoi statutele și și-a ales comitetul executiv. Tot în aceea ședință, adunarea generală a membrilor »Soc. albano-română« a proclamat ca președinte de onoare pe I. P. S. Sa Mitropolitul primit al României iar ca membrii de onoare pe d-nii: Brătianu Vintilă, Cantacuzino Gr., Ceaco G., Ciurcu Al., Dissescu C., Filipescu N., Florescu I. Th., Grădișteanu Ioan, Ionescu Take, Iorga Nic., Istrate C., Leonte A. Moruzzi D., Procopiu D., Protopopescu I. D., Șaguna general, Salta I. G.

Lucruri românești din Viena.

Societatea bisericească. — Manifestare pentru limba românească. —

»Societatea română-ortodoxă jubilar-imperială pentru zidirea unei biserici și înființarea unei parohii în Viena« a ținut Sămbătă (5 April) seara în capela adunarea sa generală pentru anul trecut, care este al VI-lea în existența societății. A fost prezent comitetul: d-nii general Al. Lupu ca president, Dr. St. Ciurcu vicepresident, secretarii Dr. Mihai A. Popovici și C. Nedelcu, casierul II. Dr. V. Roșca, și membrii în comitet colonel Silviu de Herbay, pâr. protopresbiter militar Pavel Boldea, consil. mil. Danil Poliția, funcț. N. Sandulovici, iar dintre membrii vienezi ai Societății bisericești: Excelența Sa mareșalul camp. M. Șandru, dl. lt.-colonel Grig. Trailovici, maiorii Onciu și Peia, căpitanii Simeon Iancu și auditor Adrian Nedelcu, consil. guv. G. Toma, consil. min. Teofil Gramatovici, as. Vas. Gramatovici, d. na Euf. Cristiu, d-nii I. Balmoș, Ghimboș, Selejanu, Iancovici, G. Vitencu, Dr. V. Marcu, I. Scarlatescu, I. Radu, ș. a. Societatea »România Jună«, a fost reprezentată prin membrul său în comitet d-l cav. de Bejan.

Presidentul, dl. General Al. Lupu deschide ședința, salută pe cei prezenți și designează pentru verificarea procesului verbal pe d-nii colonel S. de Herbay și cons. T. Gramatovici. D-l Dr. Mihai A. Popovici în calitate de secretar citește raportul comitetului despre activitatea sa în anul expirat, arată ce s'a făcut în trecut și ce rămâne pentru a fi realizat în viitor și mulțumește tuturor binefăcătorilor societății noastre bisericești. Raportul se primește cu mulțumiri și rămâne a fi publicat în ziar.

D-nul Dr. V. Roșca citește raportul despre mișcarea casei, în sumă de 3295250 cor., și bugetul pe anul viitor preliminar în suma de 10350 cor. La propunerea d-lui colonel Silviu de Herbay se decide ca averea societății bisericești să fie plasată la institut românești din Ungaria și din Bucovina, întru cât acestea oferă »s-guranța pu-pilară«.

În legătură cu raportul comisiei de revizuire, citit de d-l cons. guv. G. Toma, subscrisul am cerut deslușiri despre două sume (25 și 120 cor.) date de d-l Dr. Ciurcu din cassa societății fără indemnizare și chiar fără absolut nici o știre a comitetului, și propun ca în viitor să se evite această procedură, cele 25 coroane cinstite de d-l Ciurcu »unei familii sărace« nenumite să rămână date, dar suma de 120 cor. cheltuită cu prelețul trimiterii celor doi delegați la serbările comemorative din fași să se restituie societății bisericești, fiind știut că pentru scopul acela s'a adunat o sumă suficientă din beneficiul concertului aranjat, anume în vederea aceluși scop, la timpul său, cu concursul tuturor artiștilor români din Viena. Se primește așa că d-l prezident general Lupu se angajează a constata din acte decisu-s'a oare să contribuie societatea bisericească cu o sumă oarecare la spe-sele delegaților (ei au fost presidentul și vicepresidentul »României June«, rămânând, natural, că ce trece peste acea pretinsă sumă votată de comitet să se restituie bisericii. (De atunci d-l prezident Lupu s'a convins că nu s'a votat nimic cu această menire deci cele 120 cor. vor fi a se restitui societății bisericești din venitul curat realizat la concertul amintit).

Comitetului i se dă absoluturiu Având, în înțelesul statutelor, să iasă din comitet, în acest an, d-nii general Lupu, Dr. Ciurcu, secretarul C. Nedelcu, arhit. C. Popovici, iar dintre suplenți d-l N. Sandulovici, comitetul se întregeste astfel: d-nii gen. Lupu și Dr. Ciurcu se realeg, în locul meu e ales d-l colonel Silviu de Herbay, în locul

d-lui Cezar Popovici d-l Dr. V. Marcu, iar ca suplenți, în locul d-nului colonel Herbay d-l Aurel C. Popovici, în locul d-lui Sandulovici d-l I. Balmoș. Comisia de revizuire se realeg așa cum a fost: d-nii cons. guv. G. Toma, Dr. I. Cupareșcu, Dr. Marius Sturza. Asemenea și consiliul de arbitri: d-nii Grig. Trailovici, Sim. Iancu, Adrian Nedelcu.

Presidentul mulțumește tuturor pentru interes și declară adunarea generală terminată. O parte din membrii se duc la întâlnirea socială ce avea în aceeași seară »Clubul Român« cu cântări și declamații naționale.

Lupta pentru limba românească ce se poartă de un timp în Bucovina, a găsit echou și la Români din Viena. În semn de solidarizare cu frații din Bucovina, s-a ținut Vineri seara o adunare la hotelul Regina. Se cade însă a nu perde din vedere, că asemenea manifestări trebuie să fie făcute cu bună socoteală pentru a fi vrednice de cauza marea care vor a o servi. Întâlnirea de Vineri a fost aranjată, probabil, prea în pripă, fără consfăturile necesare. De aci și numărul foarte redus al participanților. Unele persoane, care desigur ar fi participat, nici n-au fost avizate; probabil din neglijență; dacă ar trebui să bănuim că e o dușmănie la mijloc, atunci, întreaga manifestare ar fi rău compromisată și ar fi rușine mare cu acest fapt.

C. Nedelcu.

Invitare la abonament.

Cu 1-a Aprilie 1913 se deschide un nou abonament la

»Gazeta Transilvaniei«

pe cvartalul al doilea

la care invităm pe toți amicii și pri-jinitorii ziarului nostru. Îi rugăm pe toți a se îngriji de trimiterea la timp a prețului de abonament, ca să nu fim siliți a sista trimiterea ziarului.

Pe credit »Gazeta Transilvaniei« nu se dă la nime.

Deși »Gazeta« și-a mărit formatul și a introdus îmbunătățiri, împreunate cu mari spese,

Prețul abonamentului

a rămas același, ca până acum, anume:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni 5 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

ADMINISTRAȚIA.

ȘTIRI.

— 27 Martie 1913.

O rugăre. Apropundu-se sărbăto-rile Paștilor, rugăm pe colaboratorii și prietenii ziarului nostru, cari ne-au pus în vedere prețioasa lor colaborare la numărul de Paști sau cari doresc a contribui cu vre-o lucrare la acest număr, să binevoiască a ne trimite manuscrisurile cât mai curând pentru a putea fi date, la timp, la tipar.

Pentru fondul ziaristilor am mai primit dela d-na Valeria Langa din Șinca nouă 2 cor.

Consulul României din Budapesta, d-l Derussi, după cum anunță »P. Hrl.« va pleca de la Budapesta, fiind numit de secretar de stat în București. Se pare însă, că știrea aceasta e prea timpurie. De altcum d-lui Derussi i-a fost acordat titlu de ministru rezident.

În favoarea Aromânilor. »Osmanischer Lloyd« publică în numărul de alaltieri un articol în favoarea Aromânilor din Macedonia, combătând argumentele din broșura etnografică a bulgarului Miceff. Autorul articolului susține că populația aromânească ocupă un loc de frunte în dezvoltarea Macedoniei occidentale, că posedă un spirit ales și cultură, ceoace o deosebește de celelalte elemente macedonene. Autorul conchide, spunând că interverția puterilor în favoarea Aromânilor este necesară, dacă Europa vooște sincer să se intereseze și de apărarea celorlalte elemente, cari nu sânt slave.

Clocnirea de tranuri. D'n Fiume se anunță: O puternică ciocnire a avut loc alaltaseară între un tren accelerat și unul de povară. Ciocnirea s'a produs

la o cotitură a liniei ferate între stațiunile Generalskis și Tounj. Ambele locomotive și câteva vagoane au fost sfărâmate, patru inși din personalul trenurilor au fost uciși pe loc, alți cinci au fost greu răniți. Dintre pasageri numai doi s'au ales cu răni mai ușoare.

O arestare senzațională s'a săvârșit Sămbătă noaptea în Budapesta. A fost arestat un spion rus, al cărui nume nu se cunoaște încă, dar care era anunțat la poliție sub numele de Bravura. Arestarea s'a făcut peste noapte și anchetarea cazului se poartă în cel mai mare secret. Cu toate acestea foile din Pesta au aflat și dau amănunte asupra acestui caz. La poliție Bravura a negat totul și nu vooște să recunoască că ar fi spion. Din scrisorile și diferitele acte găsite la locuința lui — trăia de un an în Pesta — rezultă însă că spiona în interesul Rusiei. Avea a mulțime de hărți și schițe despre diferite ținuturi ale Ungariei, mai ales părțile nordice. Despre armată avea astfel de informații și atât de exacte, încât un ofițer din statul major al armatei noastre, care a studiat actele spionului, a declarat, că acele informații nu le-a putut primi Bravura decât dela un ofițer al statului major. Tot din actele aflate la el, rezultă că Bravura mai avea și alți complici prin Viena, Berlin și n mai multe părți. Despre acest caz a fost înconștințat și ministrul de război. S'au luat toate măsurile pentru prinderea celor implicați în această afacere.

Austria a furnizat munițiuni Chinei. Ziarele din Petersburg atacă cu violență monarhia Austro - Ungară pentru că aceasta a transportat munițiuni pe seama Chinei. Ziarele spun că ambasadorul chinez din Viena a încheiat o convenție cu Austria, comandând munițiuni în valoare de 5 milioane coroane.

Socoliștii boemi au luat încă din lunile trecute o hotărâre, ca să trimită bulgarilor trei vagoane de medicamente și diferiți articli pentru bandajarea răniților. Au cumpărat toți articlii promiși și au încredințat pe barbierul Mentshic, ca să supravegheze expedițiunea, care ducea acest dar, până la Sofia. Acum s'a descoperit însă, că Mentshic nu predase bulgarilor decât două vagoane, iar pe al treilea îl vându, pentru suma de 1200 coroane, turcilor. Socoliștii au denunțat pe barbier, care alaltieri a și fost chemat înaintea poliției, unde mulțimea furioasă repezindu-se asupra lui l-a lăsat aproape mort de bătai și l-a umplut cu puhoasă.

Știri mărunte. Constantinopol: Comisiunea mixtă financiară a evaluat la aproape 29 milioane de lire partea din datorii publică otomană, pe care vor avea să o ia asupra-și aliații, ca urmare a ocupării provinciilor cucerite.

— În departamentul Seine et Marne (Franța) s'au distrus în anul 1912, 20.000 vipere. Se dă un premiu de 25 de centime pentru ori-ce cap de viperă. — Dl maior I. r. Simeon Drăgan din Viena a fost avansat la gradul de locotenent colonel.

AVIZ Caut un candidat de avocat cu praxă bună. Cei interesați să se adreseze la Dr. Serban de Volla avocat, Făgăraș. 1 - 6

Din Brașov și Târg-Bărsai.

Orchestra militară. O persoană care are un rol de frunte în sânul orchestrei militare, ne înconștințează — în legătură cu notița publicată în nrul 64 al ziarului nostru — că această orhestră și-a dat silința ca în cadrele posibile să satisfacă și dorințele publicului românesc cântând ocazional și bu-căți românești.

Orice comunicare de soiu! acesta care justifică îndreptățirea sentimentelor noastre, ne satisface și nu ne îndoim că orchestra militară din loc își va acvira cu timpul tot mai multe bu-căți românești din România pentru a putea astfel să ne producă cele mai vii mulțămiri.

Am fost deci rău înțele-i dacă s'a crezut, că notița noastră cuprinde un »atac« împotriva orchestrei. Intențiunea noastră a fost, ca să atragem numai atențiunea conducătorilor ei asupra unei dorințe juste și ne pare bine că această dorință e discutată, căci — repetăm — avem toată speranța că orchestra militară din loc va cânta la ocazii tot mai multe bucăți românești, pentru ca astfel să-i răspătăm cu cea mai adăcă stimă.

Logodnă. D șoara Mela Zait și d-l Dr. Isif Takaci logodiți.

Dar. Dl. Tache Andreianu și d-șoara Maria Andreianu din Craiova, au dăruit 40 cor. pentru ajutorarea fetițelor orfane și sărace din Internatul Orfelinat al Reuniunii femeilor române din Brașov. Subsemnata presedintă exprimă și pe calea aceasta cea mai deosebită mulțumită marimonioșilor donatori. — Maria B. Baiulescu presedintă.

Pentru masa studenților români s'au mai făcut următoarele contribuiri: Dr. Pomp. Nistor medic în Zernești cotizația anuală de 10 coroane. Vasile Mereș preot 6 cor., George Stelian cantor 3 cor., Ioan Fugaci cantor 3 cor., Irimie Preda clisier 3 cor. — Iaolaltă 15 cor., taxa ce au fost primit pentru celebrarea parastasului întru pomnirea fericitilor binefăcători ai mesei studenților.

Primească marimonioșii donatori sincerile noastre mulțumite. — Direcț. școalelor medii gr. cr. rom. din Brașov.

Concert bisericesc. D-na Lula Myss-Gmeiner, cântărează ces. reg. de cameră, va aranja Joi seara la orele 8 în 10 Aprilie un concert în biserica neagră cu concursul d-lui drector R. Lassel și a corului bisericesc ev. Bilete se află la librăria Hiemesch.

Vor debuta d-l Lassel la organe, corul elevilor și d-na Lula Myss-Gmeiner în cântece bisericești de Schubert, Wolf, Dvorak, Löwe, R. Lassel și Schumann.

Publicațiune. Se aduce prin aceasta la cunoștința celor interesați, — că începând de la 1 Aprilie 1913 — pentru cercul al II. al măturătorilor de urloaie din internul orașului s'a designat urloierul Friedrich Greger în locul lui Mathias Krauser, iar pentru cercul al VII (suburbul Schei) urloierul Mathias Krauser în locul lui Friedrich Greger.

Apollo-Bioscop. Joi și Vineri în 10 și 11 Aprilie. »Reprezentățiuni de gală«. Cristiana (vedere în 1 act). Ob-servatorii (comedia în 1 act). Glume copilărești (comedia în 1 act). Mono-pol, film de artă. Senzațiunea lumii, cu singurul drept de reprezentat: »Pe treptele tronului« istoria unei curți regale în 5 acte cu artiști celebri. Persoanele: Contele Vladimir, moștenitorul din Silistria. Contesa Olga. Backine, regentul. Cirillo Sobieski. Alexandra Backine. Olaf Dimitri, Peter Sarkoff, ofițeri, ministrii, cavaleri și dame de onoare.

AVIZ. Dr. Fabian Tibor și-a deschis cancelaria advocațială în Strada Fortii Nr. 67 Telefon 551. 2 - 3

În laboratorul de analize chemice, microscopice și bacteriologice al D-rului Aurel Dobrescu, medic de spital, specialist în boalele interne, se efectuează: analize de urină, sânge, sucuri gastrice, scuipat, secrețiuni etc. Consultațiuni: zilnic dela 1^{1/2} - 4 oare. Brașov, Piața mare (Târgul Cailor Nr. 4). Numărul telefonului 271.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 9 Aprilie. Ziarul »Neue Freie Presse« afia din sursă sigură că guvernele sârb și munte-negrean intenționează să proclame în cursul acestei săptămâni, ane-xarea oficială a teritoriilor cucerite.

București, 9 Aprilie. În ședința de eri a camerei s'a votat cu 88 voturi contra 13 și 2 abțineri dela vot proiectul privitor la dotarea A. S. principelui Carol cu 100 mii lei anual. Deputații Mișu Popp Ion Miclescu și Protopopescu-Pache au vorbit contra declarând, că nu un sentiment ostil față de fiul princiar îi face să nu voteze proiectul ci momentul actual inoportun din punct de vedere extern și intern al țării.

Cărți și reviste.

Broșuri: Cuvântări la Sfântul Fotez, Cuvântii și înmormântări de Febru Popu, pre-tot. rom în F-Ogorheiu. Cu binecuvântarea P. S. dlui episcop al Aradului Ioan I. Papp. Editura autorului — Prețul 2 coroane. Atragem atenția preoțiilor asupra acestor broșuri.

Proprietar: Broșuri: Cuvântări la Sfântul Fotez, Cuvântii și înmormântări de Febru Popu, pre-tot. rom în F-Ogorheiu. Cu binecuvântarea P. S. dlui episcop al Aradului Ioan I. Papp. Editura autorului — Prețul 2 coroane. Atragem atenția preoțiilor asupra acestor broșuri. Tip. A. Văreșianu: Brașov & Comp. Redactor responsabil: Ioan Broten.

INCHIDEȚI GURA... dacă ai dinți urâți cumpără-ți un tub de pastă de dinți din cărbuni de tei „REFORM“ cu 70 bani. — Folosind-o 3 zile vei avea dinți albi ca zăpada.

Atunci vorbește și spune-i ori și cui, că acest minunat preparat l-ai cumpărat în prăvălia lui E. A. Orendi și drogueria Lang și Theil în Târgu Grăului.

VISCHT OTTO, inventator și esclusiv singurul fabricant, farmacia »Orangyal« în Tatrang, comitatul Brașov. — Laborator chemie. — Singurul preparat care nu ațacă dinții.

Avis cultivatorilor de vii!

Din productul meu de altei de vițe mai am de a vinde din următoarele soiuri:

Pe Riparia portalis.

Altoi de un an:

	Cu bani gata	Cu cambil p. 1 Oct. 1913.
Rizling italian (Olasz rizling)	170 K.	200 K.
Goarneși, Iordovan (Járdovány)	180 "	200 "
Galbini (Mézés feher)	170 "	200 "
Sovignon	170 "	200 "
Feteasca (Erdélyi Leányka)	170 "	200 "
Lugojana (Nemes kadarka)	170 "	200 "
Muscat Hamburg	250 "	200 "
Altoi cl. II-a	70 "	80 "

Altoi de doi ani (pentru completare):

Rizling italian (Olasz rizling)	200 K.	240 K.
Galbini (Mézés feher)	200 "	240 "
Goarneși, Iordovan (Járdovány)	200 "	240 "
Feteasca (Erdélyi Leányka)	200 "	240 "
Lugojana (Nemes Kadarka)	200 "	240 "

Sâncel-Szancsal p. Balázstalva. Cu stimă:

Ioan Bărbat.

Apă minerală. Societate pe acții a birtașilor.

Recomandă apa minerală, scosă după cel mai nou sistem din

Isvorul Bodoker Vilma

de medici recomandată pentru cura catarului organelor de respirație la boala învechită, are efect alinător și vindecător.

Isvorul „Bodoker Vilma” e îngrijit după spiritul timpului de astăzi, apa minerală e eminentă răcoritoare dietetică și ieftină.

Administrația: **Strada Orfanilor Nr. 17. Brașov.**

Telefon 509.

**PRĂVĂLIE DE ÎNCREDERE
FONDATĂ ÎN 1898
CROITORIE BĂRBATEASCĂ**

**GEORGE BUCĂ
ÎN BRAȘOV**

SRADA PRUNDULUI No. 45. — Casele proprii. —
(Din sus de internatul școlilor.)

Recomandă atelierul său de croitorie, unde se confecționează după măsură tot felul de haine bărbătești, precum costume, sacouri, jachete, redingote, fracuri, smokinguri, paltoane, pardisii, reverenți pentru preoți și uniforme pentru studenți.

Pentru sezonul de primăvară și vară au sosit un asortiment de stoffe englezești și din patrie — prima calitate.

Executare solidă pe lângă prețuri modeste.
(1-10)

Cu toată stima

**GEORGE BUCĂ,
croitor.**

Semințe economice!

Și adică: Sămânță de sfeclă și de ierburi în toate felurile, sămânță de trifoi și lăptărie marfă aleasă și fără mătase cu atest și plombă de stat, toate în calitate cea mai bună și cu prețurile ieftine.

Totodată ne permitem a recomanda la Domnii economi

varul nutritor alui Barthel din Viena

al cărui singur deposit pentru comitatul Brașovului și comitatelor vecine să află la noi

J. L. & A. Hesshaimer BRAȘOV.

Deschidere de prăvălie

Subscribul aduc la cunoștința On. public că am deschis în strada Hırșer Nr. 2

Prăvălie cu alimente

Legumi, zarzavaturi fructe sudice, conserve de legumi, de licatase, precum pește sărat în fiecare zi pește proaspăt, Brânzeturi, unt-cu preț ieftin, servie solid.

Mă rog de sprijinul on. public.

George Moșoiu.

De arendat

20 jugăre holde

în apropierea **Gărei** drumului de ter la un arendas.

Informații Brașovechi stradă lungă Nr. 105. 5-1.

Nr. Mag. 647/13

Publicarea unei licitațiuni cu oferte.

Spre a asigura caii și vizitii de lipsă dimpreună cu toate cele necesarii pentru înălțarea cailor pentru aranjamentul de curățire a orașului Brassó-pe timpul dela 1 Octombrie 1913 până la 30 Septembrie 1913.

Se va ținea licitație cu oferte în 9 Maiu 1913 la 10 oare a. m. în localul Magistratului despărțământul al V/a-lea pentru afaceri economice.

Condițiunile de oferte și cele contractuale sunt depuse în despărțământul suscitât, unde pot fi și cetite de cei interesați până la ziua de licitație totdeauna în oarele de oficiu antemiezane dela 8—12 se pot și cumpăra de acolo cu prețul de 5 coroane de exemplor, intrucât vor ajunge.

Brassó, în 3 Aprilie 1913.

Magistratul orașenesc.

Aviz.

Avem onoarea a aduce la cunoștința On. public că am luat asupra ne

„CRISTAL”

spălătorie cu abur și vom conta nua sub acelaș name. Spălătorii noastră cu abur să află în **Strada Sf. Ioan Nr. 14**, unde se primește rufăria.

Ne vom da toată silința la mulțumii clientela noastră cu serviciu punctual și solid.

Katharina Schneider & Schmidts,
Proprietarii spălătoriei cu abur „Cristal”.

ED. G. DIK.

TINICHIGIU ȘI INSTALTEAUR

BRAȘOV, TÎRGUL CAILOR 20

Recomandă On. proprietăți de casă, closete patentate, care nu îngheață și se spală cu apă
S'a probat în trei ermi foarte aspre și s'a constatat că nu poate îngheța.

Deși pentru a se putea instala nu se pretind spese mari, mică vre-un local deosebit.

Desfacere totală concesionată de autoritate

de **Haine pentru domni, băieți și copii la**

**J. ASCHER,
Târgul Inului No. 26.**

A XXX-a reg. ungurească

Loterie de binefacere a statului pentru scopuri de binefacere.

Loteria conține 14885 câștiguri cu suma totală de 475.000 cor. cari se plătesc în bani gata.

Câștigul principal 200.000 coroane.

Mai departe	10 câștiguri à cor. 250 Kor.	2.500
Un Câștig principal cu Kor. 30.000	40 " " " 200 "	6.000
Un " " " 20.000	100 " " " 100 "	10.000
Un " " " 10.000	200 " " " 50 "	10.000
Un " " " 5.000	2500 " " " 20 "	50.000
5 câștiguri à 1000 cor. " " 5.000	12000 " " " 10 "	120.000
5 " " 500 " " 2.500	14885 Câștiguri totale — Kor.	475.000

Tragerea urmează în 15 Mai 1913.

Un los costă 4 coroane.

Lozuri se capătă: la direcția loteriei reg. în Budapesta (Hauptzollamt), la direcția loteriei austriacă în Viena, la oficiile de poștă, dădie. Vama și sare, la stațiunile căilor ferate, trafici, zărații atât în ungaria cât și țările austriace.

La cerere se trimite planuri grația și franco.

Direcția loteriei reg. ung.

AVIS.

Cu onoare aduc la cunoștința On. public că am deschis o

Prăvălie cu ciasornice și articole de galanterie în Strada Porții Nr. 35.

Ciasornice de buzunar și părete cumpărate din cel mai ieftin izvor, le vând cu preț moderat, asemenea reparaturi de ciasornice execut cu garanție.

Cu toată stima

GANTZ IÓZSEF.

Pălării de dame

Un asortiment bogat de modeluri originale dela cele mai simple până la cele mai fine.

Forme negarnisite, flori artificiale pene cu preț ieftin, se primesc prefaceri și garnisiri cu prețuri foarte ieftine

Strada Porții Nr. 58.

Intrarea din Strada argintarilor vis-a vis de oficiul de dare orașenesc.

Iulie Schuster.

Expert de croitorie încredințat de Minister

Tellmann Béla

Salon de modă, BRAȘOV,
Piata Francisc Jozef, Colțul Târgului Cailor desupra mag. Scherer, etajul I.

Pregătește în atelierul propriu **Haine de Domni** din stoffe moderne și lucrători de primul rang

Confectionare de mantale englezești pentru dame și costumuri.

Pentru studenți și orășeni prețuri moderate.

Comande din provincie se execută, fără a lua măsură, sub garanție.

MOBILE BUNE

lucrate de măiestri din Brașov, — se capătă un asortiment bogat în

Hala de mărfuri a societății industriale din Brașov, (PODU BĂTUȘILOR) STRADA HIRȘER Nr. 1

Pentru lucru solid și bun se dă garanție pe cinci ani.

J. B. ...